

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 115g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a unui text din definiția „incapacitate de plată” din articolul 2 din Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012

(prezumția incapacității de plată)

CHIȘINĂU
13 iunie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 22 mai 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 iunie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a tezei a II-a din definiția „incapacitate de plată” din articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dna Nadejda Nedu, administrator al SRL „Arinsaș”, în dosarul nr. 2ai-8/2024, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet format din domnii judecători Ștefan Starciuc, Dmitrii Fujenco și Grigorii Colev de la Curtea de Apel Comrat, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Curții de Apel Comrat se află o cauză civilă formulată de SRL „Agrimatco-Service” împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul central, din 26 decembrie 2023, referitoare la intentarea procesului de insolvență față de debitorul SRL „Arinsaș”.

4. La 2 mai 2024, dna Nadejda Nedu a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul este în întârziere de plată mai mult de 60 de zile” conținut în definiția „incapacitate de plată” din articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

5. Prin Încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Comrat a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 2 Noțiuni principale

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

[...]

incapacitate de plată – situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. **Incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul este în întârziere de plată mai mult de 60 de zile;**

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei sesizării privind excepția de neconstituționalitate

8. Autoarea excepției menționează că textul contestat limitează aplicarea prevederilor articolului 231 din Legea insolvenței. De asemenea, există o practică judiciară contradictorie referitoare la întreprinderile agricole, iar norma contestată creează obstacole la evaluarea obiectivă a motivelor de insolvență a unei astfel de întreprinderi, a cărei activitate depinde de caracterul sezonier al producției agricole și de factorii naturali și climatici.

9. Autoarea sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 26 (*dreptul la apărare*).

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unei prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie teza a II-a din definiția „incapacitate de plată” din articolul 2 din Legea insolvenței. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Curții de Apel Comrat se află o cauză civilă cu privire la o cerere introductivă de intentare a procesului de insolvență. Prin urmare, Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea menționează că noțiunea de „incapacitate de plată” a mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate până la redactarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020 (a se vedea DCC nr. 94 din 23 septembrie 2019), totuși în redactarea actuală nu a fost obiect al controlului de constituționalitate.

14. Curtea menționează că autoarea nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (DCC nr. 182 din 25 noiembrie 2021, §§ 16, 18; DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15; DCC nr.136 din 19 octombrie 2023, § 20)

15. Mai mult, Curtea menționează că autoarea excepției contestă, în realitate, modul de interpretare și de aplicare a normei contestate de către instanțele de judecată. În acest context, Curtea reiterează că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete exced controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești de drept comun (DCC nr. 162 din 29 noiembrie 2022, § 27; DCC nr. 61 din 29 iunie 2023, § 17).

16. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a tezei a II-a din definiția „incapacitate de plată” din articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dna Nadejda Nedu, administrator al SRL „Arinsaș”, în dosarul nr. 2ai-8/2024, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 13 iunie 2024
DCC nr. 65
Dosarul nr. 115g/2024